

Projekt

z dnia 23 października 2023 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ WE WSCHOWIE**

z dnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Wschowa na lata 2024-2026.**

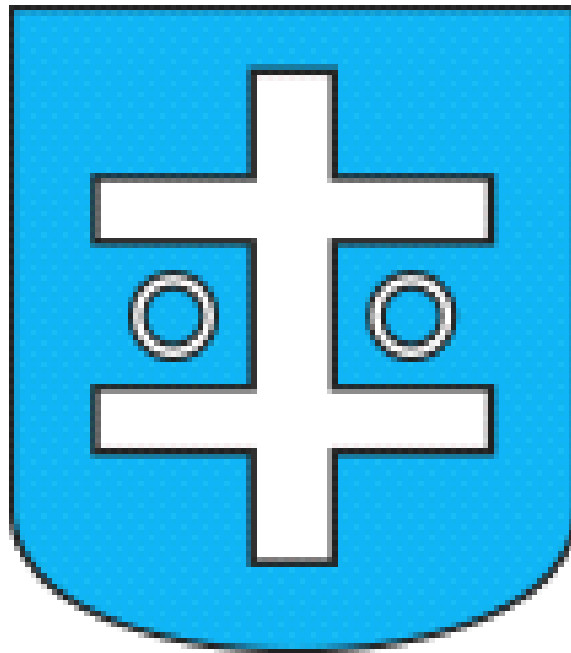
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.), Rada Miejska we Wschowie uchwała, co następuje:

- § 1.** Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2024-2026, który stanowi załącznik nr 1 do Uchwały.
- § 2.** Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Wschowa.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 2024 r.

**Przewodniczący Rady
Miejskiej Hanna Knaflewska-
Walkowiak**

Załącznik nr 1 do Uchwały nr
Rady Miejskiej we Wschowie z dnia
w sprawie uchwalenia Gminnego
Programu Wspierania Rodziny
na lata 2024-2026

**Gminny Program Wspierania Rodziny
w Gminie Wschowa na lata 2024-2026**



Wschowa 2023

| SPIS TREŚCI | Strona |
|--|---------------|
| I. Wprowadzenie | 3 |
| II. Podstawy prawne realizacji programu | 5 |
| III. Diagnoza społeczna | 6 |
| IV. Założenia programu | 30 |
| V. Analiza SWOT | 31 |
| VI. Adresaci programu | 33 |
| VII. Cele programu wspierania rodziny | 34 |
| VIII. Zasoby programu wspierania rodziny | 38 |
| IX. Przewidywane efekty | 39 |
| X. Źródła finansowania | 40 |
| XI. Monitoring i ewaluacja | 40 |
| XII. Podsumowanie | 41 |

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2024-2026 jest strategicznym dokumentem Gminy opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest zapewnienie każdej rodzinie ochrony prawnej. Konieczność zapewnienia ochrony wynika przede wszystkim z art.71 konstytucji, w którym ustrojodawca nakłada na organy władzy publicznej obowiązek uwzględniania w swojej polityce społecznej i gospodarczej dobra rodziny, a zwłaszcza udzielania szczególnej pomocy rodzinom, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, a w szczególności rodzinom wielodzietnym i niepełnym. Zgodnie z art. 72 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, każdy obywatel ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Sam ustrojodawca nie formułuje definicji rodziny. Nie podaje jej także ustawodawstwo zwykłe. Wielu autorów odnoszących się do nauk socjologicznych, najczęściej określają rodzinę, jako wspólnotę osób, która realizuje wspólne cele i pozostaje ze sobą w ścisłych i trwałych relacjach. W literaturze rodzina jest podstawową komórką społeczną składającą się z rodziców i dzieci. Zapewnia nie tylko ciągłość biologiczną społeczeństwa, ale również bezpieczeństwo emocjonalne i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. To właśnie rodzina jest pierwszym, najważniejszym i naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu system wartości i ukierunkowuje jego aktywność, a także postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dla celów Programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 6 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej, w którym definiuje się rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina poprzez zaspakajanie potrzeb takich jak poczucie bezpieczeństwa, stabilizacji, przynależności, możliwości wymiany uczuć, potrzeby miłości, bliskiego kontaktu, zrozumienia, uznania i szacunku, stwarza warunki do prawidłowego rozwoju osobowości swych członków. Kształtuje człowieka dojrzałego emocjonalnie

i zrównoważonego psychicznie. W tej dziedzinie rodzina spełnia zadania zarówno wobec swych członków, jak też wobec społeczeństwa, przyczyniając się do ochrony jego zdrowia psychicznego.

W dobie intensywnych przemian gospodarczych, społecznych i kulturowych współczesna rodzina podlega różnorodnym przeobrażeniom. Przemiany te mają istotne znaczenia dla funkcji, jaką powinna ona pełnić względem swoich dzieci, a także dla jej struktury. Współczesna rodzina bardzo często narażona jest na szereg czynników, które w łatwy sposób mogą doprowadzić do jej dezorganizacji czy dysfunkcji. Coraz częściej obok rodziny tradycyjnej pojawiają się rodziny wybierające życie w związkach kohabitacyjnych, rodziny niepełne czy rodziny zrekonstruowane. Bez względu na model rodziny, każda z nich narażona jest na szereg zjawisk patologicznych. W szczególności do zjawisk patologicznych zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny należą: ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, narkomania, przestępczość, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, przemoc w rodzinie. Konsekwencją zjawisk patologicznych jest niedostosowanie społeczne dzieci.

Problemy w rodzinie dysfunkcyjnej czy patologicznej często są złożone i wymagają nie tylko interdyscyplinarnych, ale i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem. W tej kwestii instytucje i podmioty, które zostały powołane do pracy na rzecz rodziny, ustawowo zobligowane są do zbudowania spójnego i scentralizowanego systemu wsparcia rodziny, który pozwoli na jej powrót do prawidłowego funkcjonowania w środowisku lokalnym i społecznym. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie rodzinom i ich dzieciom wielowymiarowego i zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest wówczas podjęcie działań interdyscyplinarnych tj:

1. diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego otoczenia,
2. analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich występowaniem,
3. rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej,
5. dążenie do integracji i reintegracji rodziny.

W tym celu powstał niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2024-2026, który pozostaje w zgodności z misją i wizją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wschowa na lata 2023-2030.

II. PODSTAWY PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu podporządkowane są wszystkie ustawy i rozporządzenia. Realizując Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2024 – 2026 swoje działania oparto w szczególności o:

1. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
3. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
4. Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
5. Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
6. Ustawę z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
7. Ustawę z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
8. Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
9. Ustawę z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
10. Ustawę z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty,
11. Ustawę z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny,
12. Ustawę z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych,
13. Ustawę z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
14. Ustawę z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych,
15. Ustawę z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne,
16. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wschowa na lata 2023-2030,
17. Ustawę z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
18. Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
19. Ustawę z dnia 21 listopada 1996r. o muzeach,
20. Ustawę z dnia 25 października 1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej,
21. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025,
22. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wschowa na lata 2022-2025.

III. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNO – SPOŁECZNEJ W GMINIE WSCHOWA

Gmina Wschowa jest gminą miejsko – wiejską, położoną w południowo-wschodniej części województwa lubuskiego, w powiecie wschowskim. W skład Gminy wchodzi następujące sołectwa: Dębowa Łęka, Osowa Sień, Nowa Wieś, Hetmanice, Lgiń, Łysiny, Wygnańczyce, Tylewice, Przyczyna Górna, Konradowo, Kandlewo, Siedlnica, Olbrachcice, Łęgoń, Przyczyna Dolna.

W porównaniu z latami ubiegłymi liczba mieszkańców ma tendencję malejącą. Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców zameldowanych na terenie gminy Wschowa w latach 2018-2022 według płci.

| Liczba mieszkańców w roku: | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
|-------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Ogółem, w tym: | 21 056 | 20 895 | 20 630 | 20 344 | 20 113 |
| Kobiet | 10 805 | 10 730 | 10 598 | 10 442 | 10 328 |
| Mężczyzn | 10 251 | 10 165 | 10 032 | 9 902 | 9 785 |
| Kobiet na 100 mężczyzn | 105,40 | 105,56 | 105,64 | 105,45 | 105,55 |

Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców zameldowanych na terenie gminy Wschowa w latach 2018-2022 według wieku.

| ROK | Wiek | | | | | | | | |
|-------------|-------------------------|---------|-------|---|---------|-------|--|---------|-------|
| | Przedprodukcyjny (0-18) | | | Produkcyjny (19-59 - kobiety, 19-64 mężczyzn) | | | Poprodukcyjny (60+ kobiety, 65+ mężczyźni) | | |
| | Mężczyźni | Kobiety | Razem | Mężczyźni | Kobiety | Razem | Mężczyźni | Kobiety | Razem |
| 2018 | 2213 | 2090 | 4303 | 6668 | 5824 | 12492 | 1370 | 2891 | 4261 |
| 2019 | 2182 | 2056 | 4238 | 6553 | 5716 | 12269 | 1430 | 2958 | 4388 |
| 2020 | 2134 | 2005 | 4139 | 6423 | 5592 | 12015 | 1475 | 3001 | 4476 |
| 2021 | 2085 | 1947 | 4032 | 6315 | 5493 | 11808 | 1502 | 3002 | 4504 |
| 2022 | 2079 | 1910 | 3989 | 6165 | 53971 | 11562 | 1541 | 3021 | 4562 |

Analiza danych pokazuje, że stale maleje liczba dzieci oraz mieszkańców w wieku produkcyjnym, natomiast wzrasta liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co oznacza że społeczeństwo na terenie Gminy Wschowa jest społeczeństwem starzejącym się. Na stałym poziomie utrzymuje się współczynnik kobiet przypadających na 100 mężczyzn, co nie zaburza proporcji w strukturze społecznej.

1. Rodzina w systemie pomocy społecznej

Ze świadczeń pomocy społecznej korzystają przede wszystkim rodziny i osoby będące w trudnej sytuacji życiowej, które nie są w stanie pokonać swoich trudności życiowych własnym działaniem.

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie.

Z analiz sprawozdawczych oraz diagnozy środowiska lokalnego prowadzonego przez Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie wynika, że niezbędne są działania wspierające rodziny, gdyż wymagają one pomocy na różnych płaszczyznach. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2022.

| Rok | Liczba rodzin ogółem | Liczba osób w rodzinie | Liczba rodzin z dziećmi | 1 dziecko | 2 dzieci | 3 dzieci | 4 dzieci | 5 dzieci i więcej | Odsetek mieszkańców w objętych pomocą społeczną |
|------|----------------------|------------------------|-------------------------|-----------|----------|----------|----------|-------------------|---|
| 2018 | 766 | 1793 | 322 | 139 | 94 | 54 | 18 | 17 | 8,52 |
| 2019 | 671 | 1496 | 295 | 126 | 90 | 44 | 20 | 15 | 7,16 |
| 2020 | 572 | 1243 | 237 | 91 | 81 | 36 | 20 | 9 | 6,03 |
| 2021 | 486 | 1053 | 190 | 70 | 61 | 34 | 18 | 7 | 5,18 |
| 2022 | 391 | 823 | 139 | 42 | 45 | 31 | 14 | 7 | 4,09 |

Powyższe dane pokazują, że w roku 2018 objętych pomocą społeczną było 8,52 % mieszkańców Gminy Wschowa, w roku 2019 – 7,16 % mieszkańców Gminy Wschowa, w roku 2020 – 6,03 % mieszkańców, zaś w roku 2021 Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie objął wsparciem 5,18 % mieszkańców Gminy Wschowa, a w 2022 roku – 4,09 % mieszkańców Gminy Wschowa. Powyższe rodziny korzystały z następujących form pomocy:

| Formy pomocy | Liczba rodzin objętych pomocą w danym roku | | | | |
|-------------------|--|------|------|------|------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
| Zasiłek stały | 70 | 67 | 70 | 67 | 64 |
| Zasiłek okresowy | 158 | 163 | 155 | 125 | 102 |
| Zasiłek celowy | 619 | 587 | 480 | 423 | 292 |
| Posiłek: | 223 | 218 | 156 | 137 | 102 |
| w tym dzieci | 163 | 157 | 102 | 79 | 58 |
| Usługi opiekuńcze | 58 | 51 | 49 | 37 | 38 |

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie wynika, że w latach 2018-2022 udzielono wsparcia rodzinom w związku z występującymi u nich problemami:

| Przyczyny trudnej sytuacji życiowej | Liczba rodzin objętych pomocą w danym roku | | | | |
|--|--|------|------|------|------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
| Ubóstwo | 308 | 272 | 218 | 216 | 189 |
| Bezdomność | 2 | 2 | 3 | 8 | 8 |
| Potrzeba ochrony macierzyństwa | 94 | 96 | 64 | 44 | 35 |
| w tym wielodzietności | 31 | 48 | 28 | 11 | 27 |
| Bezrobocie | 234 | 212 | 207 | 196 | 142 |
| Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego | 112 | 66 | 29 | 19 | 6 |
| w tym rodziny niepełne | 81 | 47 | 14 | 8 | 1 |
| w tym rodziny wielodzietne | 20 | 15 | 5 | 7 | 2 |
| Alkoholizm | 6 | 4 | 3 | 4 | 1 |
| Narkomania | 0 | 0 | 2 | 0 | 0 |
| Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego | 6 | 3 | 12 | 11 | 6 |
| Niepełnosprawność | 362 | 338 | 293 | 269 | 218 |
| Długotrwała lub ciężka choroba | 362 | 331 | 221 | 211 | 141 |
| Przemoc | 0 | 4 | 4 | 3 | 0 |

Powyższe dane pokazują, że głównym powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jest niepełnosprawność. W Gminie Wschowa w roku 2018r. z tego powodu korzystało z pomocy społecznej 362 rodziny, w roku 2019 -338 rodziny, w roku 2020 - 293 rodzin, w roku 2021 – 269 rodzin, a w roku 2022 –218 rodzin. Drugim powodem przyznawania świadczeń jest długotrwała lub ciężka choroba. W Gminie Wschowa w roku 2018r. z tego powodu korzystało z pomocy społecznej 362 rodziny, w roku 2019 – 331 rodzi, w roku 2020 – 221 rodzin, w roku 20221- 211 rodzin, a w roku 2022- 141 rodzin. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy były bezrobocie i potrzeba ochrony macierzyństwa. Zgodnie z ustawa o pomocy społecznej występowanie w rodzinie samego problemu ubóstwa nie jest przesłanką do udzielania rodzinie świadczeń z pomocy społecznej. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, z zastrzeżeniem art. 40, art. 41, art. 53a i art. 91, przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776 zł,
 - 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600 zł,
 - 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej „kryterium dochodowym rodziny”
- przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 7 w/w ustawy pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) (uchylony)
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku

z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;

12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

13) alkoholizmu lub narkomanii;

14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;

15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ustawodawca jednocześnie pozostawił katalog okoliczności otwarty. Warunkiem przyznania świadczeń pieniężnych jest spełnienie wskazanego przez ustawodawcę kryterium dochodowego oraz wystąpienie co najmniej jednej ze wskazanych okoliczności.

Dane statystyczne przedstawione w powyższej tabeli pokazują, iż maleje liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, które żyją w ubóstwie.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie realizuje również ustawę z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych i na jej mocy przyznaje i wypłaca zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych rodzinom z Gminy Wschowa, które spełniają wszystkie przesłanki zawarte w ustawie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin z terenu Gminy Wschowa pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłków rodzinnych w latach 2018-2022.

| Świadczenia rodzinne | Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w roku 2018 | Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w roku 2019 | Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w roku 2020 | Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w roku 2021 | Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w roku 2022 |
|--|--|--|--|--|--|
| zasiłek rodzinny | 1159 | 914 | 760 | 634 | 551 (w tym 21 UKR) |
| dodatek z tytułu urodzenia dziecka | 83 | 96 | 61 | 58 | 42 |
| jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka | 161 | 172 | 121 | 120 | 87 (w tym 1 UKR) |
| dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego | 61 | 62 | 50 | 47 | 28 |
| dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka | 57 | 63 | 53 | 45 | 35 |
| dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej | 209 | 190 | 182 | 168 | 151 |

| | | | | | |
|---|-----|-----|-----|-----|-----|
| dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego | 147 | 140 | 135 | 117 | 106 |
| dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego | 625 | 579 | 566 | 478 | 338 |
| dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania | 128 | 124 | 120 | 104 | 83 |

Na mocy ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie przyznaje i wypłaca świadczenia z funduszu alimentacyjnego rodzinom, które spełniają wszystkie przesłanki zawarte w powyższej ustawie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin z terenu Gminy Wschowa pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2018-2022.

| Rok | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
|---|------|------|------|------|------|
| Liczba rodzin korzystających z świadczenia z funduszu alimentacyjnego | 107 | 122 | 111 | 99 | 94 |

W wyniku urodzenia dziecka, objęcia dziecka opieką lub przysposobienia dziecka matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, rodzinie zastępczej przysługuje świadczenie rodzicielskie na okres od dnia porodu, objęcia dziecka opieką, przysposobienia dziecka na okres od 52 tygodni do 71 tygodni – w zależności od liczby dzieci. Korzystanie z świadczenia rodzicielskiego na terenie Gminy Wschowa w latach 2019 – 2022 przedstawia poniższa tabela.

| Rok | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
|---------------------------|------|------|------|------|------|
| Świadczenie rodzicielskie | 117 | 119 | 100 | 84 | 79 |

Gmina Wschowa w ramach swoich zadań realizuje również ustawę z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin jak została objęta tą formą wsparcia w latach 2018 - 2022.

| Rok | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
|--|------|------|------|------|------|
| Liczba rodzin, którym wypłacano dodatki mieszkaniowe | 85 | 49 | 39 | 32 | 28 |

Analiza sprawozdawcza pokazuje, że w Gminie Wschowa zamieszkują rodziny, które wymagają wsparcia z różnych względów. Każda z wyżej wymienionych ustaw posiada swoje kryterium dochodowe, którego rodzina nie może przekroczyć, aby otrzymać dane świadczenie. Oznacza to, że rodzina żyjąca poniżej kryterium dochodowego, o którym mowa w danej ustawie może liczyć na pomoc finansową ze strony państwa. Powyższe dane wskazują, że w Gminie Wschowa zamieszkują rodziny posiadające dochód niższy od ustawowego kryterium dochodowego, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej, a to jest najniższe z wyżej wymienionych ustaw. Analiza powyższych danych pokazuje spadek liczby rodzin korzystających z pomocy finansowej Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie.

2. Asystent rodziny i piecza zastępcza.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Poniższa tabela wskazuje ten podział:

| Gmina | Powiat | Samorząd Województwa |
|---|---|---|
| Profilaktyka –wspieranie rodziny | <ul style="list-style-type: none"> • Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna • Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy • Adopcja | |
| <ul style="list-style-type: none"> • Asystent rodziny • Placówka wsparcia dziennego • Rodziny wspierające • Inne podmioty działające na rzecz rodziny | <ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka • Placówki opiekuńczo-wychowawcze • Usamodzielnienie • Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator) • Rodziny pomocowe | <ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny • Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna • Interwencyjny ośrodek preadopcyjny |

Gmina jest pierwszym i najważniejszym elementem tego systemu. Jej działania nakierowane są na udzielenie rodzinie wszechstronnej pomocy, tak, aby mogła ona poradzić sobie z doznawanymi trudnościami i by w efekcie nie doszło do interwencji w postaci umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Działania pomocowe na poziomie gminy mają być również prowadzone w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną i zmierzają one wówczas do stworzenia takich warunków w funkcjonowaniu rodziców dziecka, by możliwy był jak najszybszy powrót dziecka pod ich opiekę. Działania te ustawodawca nazywa

„wspieraniem rodziny” i mogą one mieć charakter działań profilaktycznych lub zmierzających do reintegracji rodziny.

Rodziny, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, mogą otrzymać wsparcie ze strony gminy w postaci asystenta rodziny. Możliwość taka wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do funkcji asystenta rodziny zaliczono funkcję wsparcia psychiczno – emocjonalnego, diagnostyczno – monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą – aktywizującą, koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Szczegółowe zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i są to:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,

14) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

15) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,

16) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku,

17) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,

18) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,

19) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,

20) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Od 1 stycznia 2017 r., z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzył się zakres działań asystenta rodziny. Powierzono mu funkcję koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także wsparcia rodzin dzieci, u których zostało zdiagnozowane „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.”¹

Zadania asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem” :

1. Doradztwo w zakresie form i miejsc wsparcia,
2. Poradnictwo kobietom w ciąży i ich rodzinom,
3. Poradnictwo w zakresie pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem,
4. Pomoc w codziennej organizacji życia rodziny, planowania sposobów spędzania wspólnego wolnego czasu,
5. Nauka sprawnego wykonywania obowiązków domowych,
6. Doradztwo w zakresie zarządzania budżetem domowym,
7. Informowanie, jak działają urzędy, placówki wsparcia rodziny i dziecka,
8. Pomoc w sprawach urzędowych, wspieranie rodziny w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji, urzędów i innych instytucji,
9. Pomoc w zakresie możliwości podniesienia kwalifikacji zawodowych i poszukiwaniu pracy.

¹ Art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz.1329).

Koordinacja polega na:

1) opracowywaniu wspólnie z osobami, których to dotyczy katalogu możliwego do uzyskania wsparcia;

2) występowaniu przez asystenta rodziny w imieniu tych osób, na ich żądanie, do podmiotów, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy (jednostek samorządu terytorialnego oraz jednostek organizacyjnych realizujących wspieranie rodziny, innych jednostek sektora finansów publicznych lub wykonujących zadania zlecone im przez jednostki sektora finansów publicznych) wyłączeniem świadczeniodawców, o których mowa w art. 5 pkt 41 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia.

Asystent podejmuje koordynację wsparcia na wniosek osób uprawnionych. W latach 2018-2022 do Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie nie wpłynął żaden taki wniosek.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie zatrudnia jednego asystenta rodziny, który pracuje z maksymalnie 15 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, z którymi asystent rodziny prowadził pracę w latach 2018-2022:

| Liczba rodzin objętych asystenturą w roku | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
|--|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| | 17 | 17 | 10 | 11 | 14 |

Asystent rodziny pracuje bezpośrednio w miejscu zamieszkania rodziny objętej asystenturą lub w miejscu wskazanym przez nią przyczyniając się do poprawy sytuacji problemowej w zakresie socjalnym, psychologicznym, wychowawczym. W latach ubiegłych asystent rodziny z różnych powodów zakończył swoją pracę w 20 rodzinach.

| Zakończona praca z powodu | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
|---|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| osiągnięcia celu – poprawa sytuacji rodziny | 4 | 4 | 1 | 1 | 1 |
| braku współpracy | 0 | 1 | 0 | 1 | 2 |
| brak efektów | 0 | 0 | 2 | 0 | 0 |
| zmiany metody pracy | 2 | 1 | 0 | 0 | 0 |

Asystent rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, w której nastąpiła poprawa sytuacji na ogół otrzymuje kolejną rodzinę, w której występują problemy opiekuńczo-wychowawcze. Oznacza to, że w Gminie Wschowa zamieszkują rodziny, które wymagają wsparcia instytucjonalnego.

Zdarzają się jednak sytuacje, w których z jakiegoś powodu rodzina nie poprawia swojej sytuacji życiowej, pomimo wielu starań i zabiegów, funkcja opiekuńczo-wychowawcza jest przez nich wypełniana w niedostateczny sposób. W takiej sytuacji konieczne jest zabezpieczenie dziecka w pieczy zastępczej. Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy, gmina, z której pochodzi dziecko, ponosi część odpłatności za jego pobyt w zewnętrznych formach pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które Gmina Wschowa w latach 2018-2022 ponosiła odpłatność według następujących zasad:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

| Forma pieczy zastępczej | Rok 2018 | Rok 2019 | Rok 2020 | Rok 2021 | Rok 2022 |
|-------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| rodzina zastępcza spokrewniona | 13 | 14 | 16 | 15 | 18 |
| rodzina zastępcza niezawodowa | 1 | 3 | 7 | 6 | 9 |
| rodzina zastępcza zawodowa | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 |
| pogotowie rodzinne | 3 | 3 | 0 | 0 | 0 |
| placówki opiekuńczo- wychowawcze | 13 | 17 | 16 | 15 | 24 |
| Łączna liczba osób | 31 | 38 | 41 | 38 | 52 |

Poniższa tabela przedstawia poniesione przez Gminę Wschowa koszty za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018 - 2022.

| Forma pieczy zastępczej | Rok 2018 | Rok 2019 | Rok 2020 | Rok 2021 | Rok 2022 |
|--|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| Odpłatność za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych | 63001,42 | 78429,61 | 98830,07 | 97616,81 | 101387,90 |
| Odpłatność za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych | 184772,08 | 231528,24 | 293969,98 | 311033,32 | 404016,24 |
| Łączne koszty współfinansowania pieczy zastępczej przez Gminę Wschowa | 247773,50 | 309957,85 | 392800,05 | 408650,13 | 505404,14 |

Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej we Wschowie nawiązują kontakty z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonymi w pieczy zastępczej i ustalają sytuację życiową, finansową, mieszkaniową i zdrowotną rodziców biologicznych oraz czy istnieje szansa na powrót dziecka do rodziny biologicznej.

3. Rodzina wspierająca.

Inną formą pomocy rodzinie wprowadzoną ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są rodziny wspierające, których głównym zadaniem jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy też kształtowaniu ról społecznych przy współpracy z asystentem rodziny. Rodzina wspierająca ma aktywnie uczestniczyć w przezwyciężaniu kryzysu w rodzinie wspieranej, a nią ją wyręczać. Funkcja rodziny wspierającej może być powierzona rodzinom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia Burmistrz Miasta i Gminy Wschowa po uzyskaniu pozytywnej opinii Dyrektora OPS we Wschowie wydanej w oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy. Z rodziną wpierającą Burmistrz MiG Wschowa zawiera umowę, która określa zadania oraz zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy. Powołanie rodziny wspierającej odbywa się każdorazowo na wniosek rodziny, która z różnych powodów nie jest w stanie przezwyciężyć swojej trudnej sytuacji. W latach 2018-2022 na terenie Gminy Wschowa nie zarejestrowano żadnej formalnej rodziny wspierającej, mimo trwającej kampanii informacyjnej promującej zasadność tego wsparcia.

4. Karta Dużej Rodziny

W połowie 2014 roku powstał rządowy program dla rodzin wielodzietnych na podstawie, którego Minister Pracy i Polityki Społecznej uruchomił system przyznawania Kart Dużej Rodziny.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin, z co najmniej trójką dzieci zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia, więc dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia.

W praktyce Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki przy zakupie jedzenia i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunków za usługi telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach.

Na terenie Miasta i Gminy Wschowa Partnerami Karty Dużej Rodziny są:

1. Bricomarche Wschowa, ul. Wolsztyńska;
2. Osoweks Sp. z o.o., ul. Targowa oraz ul. Bohaterów Westerplatte;
3. Firma Słomiński, ul. Bohaterów Westerplatte;
4. Salon Play, ul. Niepodległości;
5. Orange, ul. Niepodległości;
6. Jadłodajnia - Stołówka, ul. Niepodległości;
7. epaka.pl, ul. Obrońców Warszawy;
8. Santander, ul. Niepodległości;
9. Orlen, ul. Daszyńskiego;
10. Oddział PZU, ul. Niepodległości;
11. Martes Sport, ul. Moniuszki;
12. 5.10.15, ul. Kilińskiego;
13. Poradnia Dobry Dietetyk Kinga Witczak, ul. Kilińskiego;
14. Przyjemne życie, ul. Rynek;
15. Muzeum Ziemi Wschowskiej, ul. Plac Farny i ul. Plac Zamkowy.

Wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny mieszkańcy Gminy Wschowa mogą składać w Ośrodku Pomocy Społecznej we Wschowie przy ulicy Klasztornej 3.

Poniższa tabela obrazuje realizację tego zadania w latach 2018-2022.

| Rok | Liczba przyjętych wniosków | Liczba rodzin | Liczba wydanych kart | w tym dla dzieci: |
|------|----------------------------|---------------|----------------------|-------------------|
| | | | | |
| 2018 | 52 | 68 | 324 | 209 |
| 2019 | 512 | 522 | 1081 | 201 |
| 2020 | 97 | 89 | 215 | 76 |
| 2021 | 59 | 52 | 154 | 66 |
| 2022 | 232 | 212 | 880 | 212 |

5. Rynek pracy.

Jednym z głównych powodów przyznawania rodzinie pomocy z pomocy społecznej jest bezrobocie, które jest zjawiskiem polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć podjęcia nie znajdują faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Pod pojęciem bezrobotnego można rozumieć osobę niezatrudnioną, nieprowadzącą działalności gospodarczej i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia. Brak zatrudnienia często jest powodem różnych sytuacji konfliktowych w rodzinie.

Poniższe tabele pokazują jak kształtowało się to zjawisko w latach 2018-2022.

| Wyszczególnienie | Bezrobotni | | Bezrobotni z prawem do zasiłku | | Bezrobotni do 30 roku życia | | Bezrobotni powyżej 50 roku życia | |
|--------------------|------------|------------|--------------------------------|-----------|-----------------------------|------------|----------------------------------|-----------|
| | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety |
| MIASTO WSCHOWA | 412 | 269 | 65 | 41 | 184 | 136 | 168 | 69 |
| GMINA WSCHOWA | 219 | 124 | 33 | 18 | | | | |
| OGÓŁEM 2018 | 631 | 393 | 98 | 59 | 184 | 136 | 168 | 69 |

| Wyszczególnienie | Bezrobotni | | Bezrobotni z prawem do zasiłku | | Bezrobotni do 30 roku życia | | Bezrobotni powyżej 50 roku życia | |
|--------------------|------------|------------|--------------------------------|-----------|-----------------------------|------------|----------------------------------|-----------|
| | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety |
| MIASTO WSCHOWA | 389 | 245 | 58 | 32 | 169 | 116 | 160 | 65 |
| GMINA WSCHOWA | 215 | 124 | 23 | 12 | | | | |
| OGÓŁEM 2019 | 604 | 369 | 81 | 44 | 169 | 116 | 160 | 65 |

| Wyszczególnienie | Bezrobotni | | Bezrobotni z prawem do zasiłku | | Bezrobotni do 30 roku życia | | Bezrobotni powyżej 50 roku życia | |
|--------------------|------------|------------|--------------------------------|-----------|-----------------------------|------------|----------------------------------|-----------|
| | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety |
| MIASTO WSCHOWA | 446 | 276 | 57 | 42 | 191 | 124 | 162 | 73 |
| GMINA WSCHOWA | 259 | 146 | 24 | 12 | | | | |
| OGÓŁEM 2020 | 705 | 422 | 81 | 54 | 191 | 124 | 162 | 73 |

| Wyszczególnienie | Bezrobotni | | Bezrobotni z prawem do zasiłku | | Bezrobotni do 30 roku życia | | Bezrobotni powyżej 50 roku życia | |
|--------------------|------------|------------|--------------------------------|-----------|-----------------------------|------------|----------------------------------|-----------|
| | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety |
| MIASTO WSCHOWA | 384 | 244 | 62 | 33 | 144 | 100 | 151 | 70 |
| GMINA WSCHOWA | 207 | 124 | 19 | 11 | | | | |
| OGÓŁEM 2021 | 591 | 368 | 81 | 44 | 144 | 100 | 151 | 70 |

| Wyszczególnienie | Bezrobotni | | Bezrobotni z prawem do zasiłku | | Bezrobotni do 30 roku życia | | Bezrobotni powyżej 50 roku życia | |
|------------------|------------|------------|--------------------------------|-----------|-----------------------------|-----------|----------------------------------|-----------|
| | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety | Ogółem | Kobiety |
| MIASTO WSCHOWA | 343 | 210 | 35 | 25 | 139 | 81 | 142 | 68 |
| GMINA WSCHOWA | 177 | 92 | 20 | 9 | | | | |
| OGÓŁEM | 520 | 302 | 55 | 34 | 139 | 81 | 142 | 68 |

Analiza tabel pokazuje, że tendencja zjawiska bezrobocia w Gminie Wschowa jest malejąca, z wyjątkiem roku 2020. W roku 2020 wzrost osób bezrobotnych prawdopodobnie spowodowany był okresem pandemii koronawirusa Covid-19.

Biorąc pod uwagę przedział wiekowy, 19-59 dla kobiet i 19-64 dla mężczyzn, który stanowi wiek produkcyjny, w roku 2018 w Gminie Wschowa zamieszkiwało 12492 mieszkańców, w roku 2019 zamieszkiwało 12269 mieszkańców, w roku 2020 – 12015 mieszkańców, w roku 2021 – 11808 mieszkańców, w roku 2022 – 11562 mieszkańców. A zatem w roku 2018 na terenie Gminy Wschowa bezrobotni stanowili 5,05% wszystkich mieszkańców będących w wieku produkcyjnym. W roku 2019 poziom bezrobocia w Gminie Wschowa wynosił 4,92%, w roku 2020 – 5,87%, w 2021 poziom bezrobocia wyniósł 5,01%, w 2022 poziom bezrobocia wyniósł 4,50%.

Gmina Wschowa wspierając rodziny dotknięte problemem bezrobocia, co roku zatrudnia

mieszkańców Miasta i Gminy Wschowa w ramach robót publicznych i prac społeczno - użytecznych. Prace społeczno-użyteczne dofinansowane są ze środków gminy.

6. Poradnictwo specjalistyczne

Na terenie Gminy Wschowa poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Poradnictwo specjalistyczne świadczone osobom lub rodzinom realizowane jest zgodnie z podstawowymi zasadami, które zapewniają osobom fundamentalne poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego. Do zasad tych należy:

- bezpłatność –osoba/rodzina otrzymuje usługę niezależnie od posiadanych środków finansowych, bez względu na jego dochód i status materialny, bez konieczności ponoszenia jakichkolwiek opłat, np. administracyjnych, itp.
- poufność–konsultacje prowadzone są w warunkach i na zasadach pełnej poufności, a dokumentacja powstała w wyniku świadczenia poradnictwa jest przechowywana w sposób uniemożliwiający dostęp osób niepowołanych. Jednocześnie osoba/rodzina musi być poinformowany o ograniczeniu zasady poufności w przypadku konieczności przekazania informacji o prowadzonej sprawie uprawnionym organom (prokuratura, sąd, policja),
- profesjonalizm–konsultacje prowadzą specjaliści, osoby kompetentne, o odpowiednich kwalifikacjach i umiejętnościach pozwalających na rzetelną i wyczerpującą pracę nad konkretnym zagadnieniem z uwzględnieniem możliwości percepcyjnych osoby/rodziny,
- etyka –u podstaw poradnictwa leży pełne poszanowanie osoby, jego godności i autonomii, niezależnie od wartości czy metodologii stosowanej przez profesjonalistę, w trakcie współpracy nad poszukiwaniem możliwie najlepszych rozwiązań problemu, prowadzący poradnictwo uwzględnia niezależność osoby i jej prawo do podejmowania suwerennych decyzji,

- dostępność –każdej osobie zgłaszającej chęć skorzystania z poradnictwa, udzielane jest ono w możliwie najkrótszym terminie, a w przypadku kryzysu zagrażającego zdrowiu lub życiu - w trybie interwencyjnym.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie działa Punkt Specjalistycznego Poradnictwa i Interwencji Kryzysowej, który udziela wsparcia osobom i rodzinom w przezwycięzeniu ich trudnych sytuacji życiowych z zakresu poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i przeciwdziałania przemocy.

Poniższe tabele wskazuje liczbę porad psychologicznych, pedagogicznych, rodzinnych i socjalnych udzielonych rodzinom w tym punkcie latach 2018-2022.

| Rodzaj wsparcia | Liczba rodzin, które objęto wsparciem w roku: | | | | |
|------------------------|--|-------------|-------------|-------------|-------------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
| psychologiczne | 23 | 37 | 25 | 35 | 32 |
| pedagogiczne | 18 | 10 | 0 | 12 | 21 |
| rodzinne | 0 | 0 | 0 | 4 | 4 |
| socjalne | 2 | 2 | 1 | 4 | 4 |

| Rodzaj wsparcia | Liczba porad w roku: | | | | |
|------------------------|-----------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
| psychologiczne | 69 | 64 | 71 | 79 | 61 |
| pedagogiczne | 25 | 26 | 0 | 35 | 56 |
| rodzinne | 0 | 0 | 0 | 4 | 4 |
| socjalne | 2 | 2 | 1 | 4 | 4 |

Na terenie Powiatu Wschowskiego działa również Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej. Poniższa tabela wskazuje liczbę osób korzystających z tego punktu latach 2018-2022.

| Liczba osób, którym udzielono porad prawnych w roku: | | | | |
|---|-------------|-------------|-------------|-------------|
| 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
| 742 | 412 | 221 | 267 | 226 |

Na poziomie powiatu działa również Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna we Wschowie, która podejmuje wszelkie starania, aby wesprzeć rodzinę w jej trudnych sytuacjach życiowych.

Na szczeblu gminnym mieszkańcy Gminy Wschowa objęci są również poradnictwem specjalistycznym, które w szczególności świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie, Zespół Interdyscyplinarny we Wschowie oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie. Wszystkie te instytucje w swoich działaniach wspierają rodziny, które własnym działaniem nie są w stanie przezwyciężyć swojej trudnej sytuacji życiowej. Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie zapewnia obsługę organizacyjno - techniczną zespołu interdyscyplinarnego.

Poniższa tabela obrazuje wymiar ujawnionego zjawiska przemocy w rodzinach i prac grup roboczych w kierunku jej zaprzestania w latach 2018-2022.

| Rok | Liczba założonych „Niebieskich Kart” w danym roku | Liczba zamkniętych „Niebieskich Kart” w danym roku z powodu: | |
|------|---|--|---------------------------------------|
| | | przypuszczenia o zaprzestaniu przemocy w rodzinie | braku zasadności podejmowania działań |
| 2018 | 121 | 86 | 29 |
| 2019 | 84 | 52 | 40 |
| 2020 | 56 | 22 | 11 |
| 2021 | 51 | 33 | 10 |
| 2022 | 94 | 30 | 23 |

W trosce o powrót rodziny do prawidłowego funkcjonowania Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie, co roku swoimi działaniami obejmuje rodziny, które borykają się z różnymi uzależnieniami. Poniższa tabela przedstawia działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie na przestrzeni lat 2018 – 2022.

| Działania GKRPAiPN | Liczba rodzin objęta działaniami w roku | | | | |
|---|---|------|------|------|------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
| skierowanie na badanie do Biegłego Sądowego celem pozyskania opinii psychiatryczno - psychologicznej w przedmiocie uzależnień | 27 | 3 | 10 | 29 | 27 |
| kierowanie wniosku do Sądu o wydanie nakazu leczenia odwykowego | 20 | 4 | 4 | 31 | 26 |
| kierowanie wniosku do Sądu o interwencję w rodzinie | 1 | 0 | 3 | 0 | 1 |

Osoby i rodziny skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie mogą uzyskać wsparcie ze strony

psychologa i terapeutę uzależnień.

| Działania GKRPAiPN | Liczba osób objęta działaniami w roku | |
|---------------------------------|---------------------------------------|------|
| | 2021 | 2022 |
| Wsparcie psychologa dziecięcego | 18 | 23 |
| Wsparcie psychologa | 28 | 41 |
| Wsparcie psychoterapeuty | 38 | 45 |

Na terenie Gminy Wschowa działa Zespół Pielęgniarek i Położnych „Vita-Med.”, który planuje i realizuje kompleksową opiekę pielęgniarską i pielęgnacyjną nad rodziną w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób, świadczeń pielęgnacyjnych, świadczeń diagnostycznych, świadczeń leczniczych oraz świadczeń rehabilitacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia działania „Vita-Med” we Wschowie na rzecz mieszkańców Gminy Wschowa w latach 2018-2022.

| Działania | Liczba świadczeń | | | | |
|---|------------------|------|------|------|------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
| Wizyty patronażowe | 140 | 131 | 151 | 111 | 126 |
| Wizyty położnej u noworodka | 1131 | 1317 | 781 | 954 | 818 |
| Wizyty położnej u kobiet ciężarnych | 2525 | 2909 | 1353 | 2327 | 1912 |
| Świadczenia profilaktyczne w szkołach | 913 | 1026 | 1842 | 2173 | 2068 |
| Świadczenia lecznicze i zabiegi wykonane w szkołach | 912 | 805 | 232 | 27 | 17 |
| Świadczenie pomocy doraźnej w szkole | 4369 | 4187 | 1556 | 2883 | 3341 |

Powyższe dane wskazują, iż Zespół Pielęgniarek i Położnych „Vita-Med” znacznie rozszerza swoje działania w zakresie świadczeń profilaktycznych w szkołach. W okresie pandemii zauważalny jest spadek świadczenia pomocy doraźnej w szkole, co prawdopodobnie spowodowane było wprowadzeniem w szkołach systemu zdalnego nauczania. Znacznie maleją świadczenia lecznicze i zabiegi wykonane w szkołach.

7. Sąd Rodzinny

Problemy opiekuńczo-wychowawcze mają niejednokrotnie swoje skutki prawne. Jak stanowi preambuła ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich została ona przyjęta przez ustawodawcę w dążeniu do przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich i stwarzania warunków powrotu do normalnego życia nieletnim, którzy popadli w konflikt z prawem bądź wystąpili przeciwko zasadom współżycia społecznego, oraz w dążeniu do umacniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i poczucia odpowiedzialności rodzin za wychowanie nieletnich na świadomych swych obowiązków członków społeczeństwa. Zgodnie z art. 7 § 1 pkt 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich Sąd Rodzinny może zobowiązać rodziców lub opiekuna do poprawy warunków wychowawczych, bytowych lub zdrowotnych nieletniego, a także do ścisłej współpracy ze szkołą, do której nieletni uczęszcza, poradnią psychologiczno-pedagogiczną lub inną poradnią specjalistyczną, zakładem pracy, w którym jest zatrudniony, oraz lekarzem lub zakładem leczniczym. W latach 2018-2022 sąd wydał tylko w roku 2019 jedno orzeczenie w tym zakresie i dotyczyło ono poprawy warunków wychowawczych, bytowych lub zdrowotnych nieletniego.

Wobec rodziców nieprawidłowo wypełniających swoje funkcje opiekuńczo-wychowawcze, w sytuacji gdy zagrożone jest dobro małoletnich dzieci, Sąd Rodzinny wydaje stosowne orzeczenia dotyczące władzy rodzicielskiej. Poniższa tabela wskazuje liczbę wydanych orzeczeń w tym zakresie w latach 2018-2022.

| Rodzaj orzeczenia w zakresie władzy rodzicielskiej | Rok | | | | |
|--|------|------|------|------|------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
| liczba wydanych orzeczeń w zakresie zawieszenia władzy rodzicielskiej z powodu zaniedbań w sferze opiekuńczo - wychowawczej | 0 | 0 | 0 | 1 | 1 |
| liczba wydanych orzeczeń w zakresie ograniczenia władzy rodzicielskiej z powodu zaniedbań w sferze opiekuńczo – wychowawczej | 15 | 23 | 7 | 13 | 14 |
| liczba wydanych orzeczeń w zakresie pozbawienia władzy rodzicielskiej z powodu zaniedbań w sferze opiekuńczo - wychowawczej | 12 | 19 | 8 | 8 | 15 |
| liczba wydanych orzeczeń w zakresie przywrócenia władzy rodzicielskiej | 0 | 2 | 1 | 2 | 0 |

Zgodnie z art. 109 ustawy z dnia 25 lutego 1964r. kodeks rodzinny i opiekuńczy jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, sąd opiekuńczy może wydać odpowiednie zarządzenia. Może w szczególności:

- 1) zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, realizowania innych form pracy z rodziną, skierować małoletniego do placówki wsparcia dziennego, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń;
- 2) określić, jakie czynności nie mogą być przez rodziców dokonywane bez zezwolenia sądu, albo poddać rodziców innym ograniczeniom, jakim podlega opiekun;
- 3) poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego;
- 4) skierować małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo do innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi;
- 5) zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej albo powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie, niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych, w zakresie niezbędnych szkoleń, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej.

Z danych Sądu Rejonowego we Wschowie wynika, że w latach 2018-2022 Sąd dbając o dobro dziecka w szczególności kierował ich do placówek wsparcia dziennego oraz prowadził nadzór w rodzinach gdzie dobro dziecka było zagrożone. Poniższa tabela wskazuje rozmiar tych działań w latach 2018-2022.

| Liczba małoletnich: | Rok | | | | |
|---|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
| skierowanych do placówki wsparcia dziennego | 3 | 13 | 7 | 4 | 6 |
| wobec, których prowadzony jest nadzór kuratora sądowego | 66 | 98 | 85 | 83 | 88 |

Przy Sądzie Rejonowym we Wschowie działa Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, który realizuje orzeczenia Sądu wydane w sprawach karnych i rodzinnych.

Przy Sądzie Rejonowym we Wschowie działa także Ośrodek Kuratorski, który prowadzi swoją działalność profilaktyczną, opiekuńczo-wychowawczą i resocjalizacyjno-terapeutyczną, zmierzając do zmiany postaw uczestników w kierunku społecznie pożądanym, zapewniającym prawidłowy rozwój ich osobowości, w szczególności poprzez:

- 1) zaspokajanie potrzeb osobowościowych,
- 2) rozwiązywanie problemów psychicznych,
- 3) uczenie samodzielnego radzenia sobie z trudnościami życiowymi,
- 4) eliminowanie zaniedbań wychowawczych i edukacyjnych oraz wyrównywanie zaniedbań środowiskowych,
- 5) wdrażanie do przestrzegania norm społecznych,
- 6) rozwijanie zainteresowań,
- 7) wyrabianie właściwych nawyków spędzania czasu wolnego,
- 8) rozładowywanie napięć emocjonalnych,
- 9) kształtowanie poczucia odpowiedzialności i opiekuńczości.

Skierowanie do ośrodka kuratorskiego nieletniego sprawcy czynu karalnego lub wykazującego przejawy demoralizacji jest jednym ze środków wychowawczych orzekanych przez Sądy w postępowaniu w sprawach nieletnich. Ośrodek działa w dni robocze od poniedziałku do czwartku przy ul. Tadeusza Kościuszki 11/7. W każdy poniedziałek i środę ośrodek jest czynny od godziny 15.15 do 19.15, a w każdy wtorek i czwartek od godziny 13.00 do 19.00.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób skierowanych do ośrodka kuratorskiego w latach 2018-2022.

| Rok | liczba osób skierowanych do ośrodka kuratorskiego |
|-------------|--|
| 2018 | 8 |
| 2019 | 6 |
| 2020 | 0 |
| 2021 | 1 |
| 2022 | 4 |

8. Placówka wsparcia dziennego

Zgodnie z art. 18 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówkę wsparcia dziennego może prowadzić gmina, podmiot, któremu gmina

zleca realizację tego zadania lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta. Placówka przy realizacji swoich zadań współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny. Od września 2022 roku na terenie Gminy Wschowa funkcjonuje jedna placówka wsparcia dziennego. Gmina Wschowa zleciła jej prowadzenie organizacji pozarządowej – Stowarzyszeniu Przyjaciół „Jedynka”. Placówka działa przy Szkole Podstawowej nr 1 im. Polskich Olimpijczyków we Wschowie w formie opiekuńczo-specjalistycznej dla dzieci w wieku od 7 do 15 lat. Do placówki wsparcia dziennego dzieci kierowane były przez pracowników socjalnych. Na bieżąco analizowano sytuację dzieci w kontekście ich sytuacji rodzinnej i szkolnej oraz weryfikowano ich potrzeby.

Placówka realizuje następujące zadania:

- pomoc w nauce,
- organizację czasu wolnego poprzez prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych oraz treningów umiejętności,
- organizację zabaw i zajęć sportowych,
- stwarzanie warunków do rozwoju zainteresowań, kształtowanie postaw prospołecznych,
- prowadzenie edukacji i udzielanie wsparcia dla rodzin,
- terapię pedagogiczną, psychologiczną, socjoterapię oraz inne zajęcia zgodnie z ustalonymi indywidualnymi programami korekcyjnymi podopiecznych.

Ponadto zadaniem placówki jest współpraca z rodzicami lub opiekunami dziecka, placówkami oświatowymi, kuratorami, podmiotami leczniczymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży. W roku 2022 roku do placówki skierowano 22 dzieci.

9. Placówki oświatowe.

Gmina Wschowa jest organem prowadzącym placówki oświatowe funkcjonujące na terenie miasta oraz wsi wchodzących w jej obszar, natomiast opieka nad dziećmi do lat 3 świadczona jest w ramach działalności podmiotów prywatnych. Dzieci i młodzież zamieszkujące Gminę pobierają naukę w 7 szkołach podstawowych, a dzieci w wieku przedszkolnym uczęszczają do 3 przedszkoli gminnych, przedszkoli niepublicznych oraz oddziałów i punktów przedszkolnych, które funkcjonują przy placówkach oświatowych. Poniżej wskazano zasoby w zakresie edukacji znajdujące się na terenie miasta i gminy Wschowa:

- Przedszkole nr 1 „Tu mieszka bajeczka” we Wschowie,

- Przedszkole nr 3 „Wesoła Trójeczka” we Wschowie,
- Przedszkole nr 5 im. Słoneczne Przedszkole we Wschowie,
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Polskich Olimpijczyków we Wschowie,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bohaterów Westerplatte we Wschowie,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła we Wschowie,
- Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego w Łysinach,
- Szkoła Podstawowa w Osowej Sieni,
- Szkoła Podstawowa w Konradowie,
- Szkoła Podstawowa w Lginiu.
- Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek we Wschowie,
- Niepubliczne Przedszkole Złota Rybka we Wschowie,
- Niepubliczne Przedszkole Happyland we Wschowie,
- Niepubliczne Przedszkole Słoneczko we Wschowie.

Wszyscy uczniowie objęci są kompleksowym wsparciem pedagogów szkolnych i nauczycieli Szkoły wyposażają swoich uczniów w wiedzę nie tylko w ramach zajęć edukacyjnych, lecz również podczas zajęć organizowanych w ramach kół pozalekcyjnych, umożliwiających rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży, kierują do zespołów dydaktyczno-wyrównawczych i na zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.

Na terenie Gminy Wschowa funkcjonują również:

- Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy we Wschowie,
- I Zespół Szkół we Wschowie,
- I Liceum Ogólnokształcące z oddziałami Dwujęzycznymi we Wschowie,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego we Wschowie,
- Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia we Wschowie.
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

10. Kultura, sport i rekreacja.

Aktywność kulturalna mieszkańców gminy Wschowa prowadzona jest między innymi w ramach działalności Centrum Kultury i Rekreacji. Przedmiotem działań Centrum jest rozwijanie ruchu artystycznego oraz stwarzanie mieszkańcom możliwości twórczego uczestnictwa w kulturze, poprzez organizowanie wernisaży, warsztatów, wystaw, imprez kulturalnych, konkursów i innych przedsięwzięć rekreacyjnych, ale także w ramach rozwijających się w jego strukturach stałych kół zainteresowań, zespołów artystycznych (m.in.

Zespół Sedno) oraz różnorodnych form zespołowego uczestnictwa w kulturze, w tym Młodzieżowej Orkiestry Dętej. CKiR prowadzi wieloaspektową działalność w zakresie promocji rozwoju kulturalnego i upowszechniania narodowej kultury wśród mieszkańców, ale także w obszarze krzewienia kultury fizycznej, gdyż przynależą do niego ważne dla lokalnej społeczności zasoby infrastrukturalne i rekreacyjne, w tym siłownię oraz jezioro Lgińsko. Dodatkowo, placówka podejmuje szeroką współpracę z zespołami i klubami sportowymi wraz z którymi organizuje różnorodne zawody, turnieje i aktywności.

Kluczowym podmiotem prowadzącym działalność w zakresie upowszechniania lokalnych tradycji jest Muzeum Ziemi Wschowskiej, którego oddziały znajdują się w barokowych kamieniczkach, rezydencji jezuitów oraz lapidarium rzeźby nagrobnej. Muzeum gromadzi liczne przedmioty związane z regionem, w tym z archeologią, etnografią, historią i sztuką, a dodatkowo bierze czynny udział w upowszechnianiu lokalnego dziedzictwa kulturalnego, poprzez organizowanie wystaw, prelekcji oraz lekcji bibliotecznych dla dzieci.

Istotny wpływ na jakość życia mieszkańców oraz poziom integracji lokalnej społeczności mają instytucje prowadzące działalność kulturalną, rekreacyjną oraz sportową. Zadania w tym obszarze realizowane są w ramach działalności Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy we Wschowie. Biblioteka organizuje szereg wydarzeń artystycznych, koncertów, pikników, spotkań, konkursów, a także spotkań autorskich dla ogółu mieszkańców. Jednostka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych mieszkańców, organizuje spotkania i zajęcia tematyczne w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dorosłych, Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dzieci i Młodzieży oraz Wschowskiego Uniwersytetu Dziecięcego, a także prowadzi lekcje biblioteczne dla uczniów.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2024 – 2026 jest wypracowanie spójnego systemu wsparcia dla rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Do najważniejszych działań, które przyczynią się do stworzenia kompleksowego wsparcia rodziny należą:

- edukowanie i wczesne interweniowanie w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- wzmocnienie systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,

- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku,
- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielenie wielopłaszczyznowego wsparcia.

V. ANALIZA SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2021- 2023 dokonano analizy SWOT, która polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analiza SWOT skupia się głównie na odpowiedzi na pytania:

1. Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?
2. Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Praca z rodziną jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia się na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Problemy rodzin mają często wielowymiarowy charakter i ich rozwiązywanie wymaga dużej znajomości problemu i zintegrowanej współpracy instytucjonalnej. Przeprowadzenie diagnozy środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych oraz dokonanie analizy dotychczas podejmowanych działań, pozwoliło na sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony systemu wspierania rodzin

w gminie oraz pozwala na dokonanie oceny zagrożeń jaki szans, które mają znaczący wpływ na całość podejmowanych działań w zakresie wspierania rodziny.

| MOCNE STRONY (S) | SŁABE STRONY (W) |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> • zasoby instytucjonalne wspierających rodzinę: Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy • działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii • działalność Punktu Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie • działalność Lokalnego Punkt Pomocy Pokrzywdzonych Przystępem • zatrudnienie asystenta rodziny • funkcjonowanie placówek służby zdrowia • funkcjonowanie placówek oświatowych • funkcjonowanie niepublicznych przedszkoli i żłobków • funkcjonowanie ośrodka kuratorskiego • funkcjonowanie na terenie Gminy Muzeum Ziemi Wschowskiej, Biblioteki Publicznej i Centrum Kultury i Rekreacji • funkcjonowanie Domu Dziennego "Senior+" • funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego • działalność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych • dobra współpraca instytucji zajmujących się problemami społecznymi • profesjonalna kadra pracownicza poszczególnych instytucji działających na rzecz rodzin • dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników socjalnych i pedagogów szkolnych • doświadczenie i wiedza pracowników OPS we wspieraniu rodzin • umiejętność diagnozowania i analiz problemów rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • realizacja programów profilaktycznych • program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc • programy edukacyjne w szkołach • odpowiednio wyposażona baza szkół i placówek • dożywianie dzieci w każdej szkole • realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wschowa • bezpłatna pomoc prawna i psychologiczna • system stypendialny dla dzieci • rozwinięta baza rekreacyjno -oferty sportowe (boiska ORLIK, OSIR, basen, place zabaw, siłownia) • coroczne organizowanie półkolonii | <ul style="list-style-type: none"> • długotrwała zależność osób i rodzin od pomocy społecznej • niewystarczające zaangażowanie oraz brak współpracy ze strony rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny lub pracowników socjalnych(nieprawidłowe wzorce pokoleniowe) • postawa roszczeniowa beneficjentów ośrodka pomocy społecznej • niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej • brak możliwości skorzystania z pomocy lekarzy psychiatry dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy • brak publicznych placówek opieki nad dziećmi do lat 3 • zmiana modelu rodziny • niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych • osłabienie więzi rodzinnych • niska motywacja rodzin do korzystania z pomocy specjalistycznej, błędne stereotypowe postawy wobec korzystania z pomocy instytucjonalnej • bezrobocie • ograniczona ilość mieszkań komunalnych i socjalnych • brak lokalnego ośrodka wsparcia dla osób przeżywających kryzys, dotkniętych przemocą w rodzinie, brak schronienia w sytuacjach interwencyjnych • wysokie koszty utrzymania rodziny • niski poziom aktywności klientów ośrodka pomocy społecznej w zakresie tworzenia grup samopomocowych • brak rodzin wspierający |

| | |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> rozwinięta polityka senioralna systematyczne podnoszenie kompetencji zawodowych przez specjalistów realizujących działania na rzecz wsparcia rodziny | |
| SZANSE (O) | ZAGROŻENIA (T) |
| <ul style="list-style-type: none"> dostępne środki zewnętrzne zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia współpraca z placówkami powiatowymi: PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze, sąd – kuratorzy, Komenda Powiatowa Policji, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji wspierających rodziny zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia funkcjonowanie w Ośrodku Pomocy Społecznej Działu Pracy Socjalnej zajmującego się wyłącznie pracą socjalną na rzecz rodziny kontynuacja działalności placówki wsparcia dziennego organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez imprezy, festyny itp. możliwe wsparcie i rodzin, w których przyszło na świat ciężko chore dziecko lepsze rozpowszechnianie i promowanie działań wspierających rodziny realizowanych dla mieszkańców Gminy kompleksowe wsparcie rodzin dzięki współpracy różnych instytucji | <ul style="list-style-type: none"> zanik więzi i tradycji rodzinnych występowanie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm) podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież starzejące się społeczeństwo zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców przerzucanie przez rodziców odpowiedzialności za wychowanie i edukację na instytucję uzależnienie rodzin od pomocy społecznej tzw. „dziedziczenie biedy” niechęć osób do udziału w grupach samopomocowych demotywacyjny charakter przyznawania pomocy społecznej niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wypalenie zawodowe pracowników stereotypowe myślenie rodzin o ośrodku pomocy społecznej jako instytucji udzielającej jedynie wsparcia finansowego niespójne i ciągle zmieniające się przepisy prawa wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym |

Analiza SWOT pokazuje, że Gmina Wschowa posiada dość duży zasób instytucji i podmiotów działających na rzecz wspierania rodziny, co ułatwi osiągnięcie założonego celu w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, czyli zbudowania zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie potrafią samodzielnie ich przezwyciężyć. Szanse na osiągnięcie celu są wysokie.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie Miasta i Gminy Wschowa, w których występują różne dysfunkcje lub pozostają w szeroko rozumianym kryzysie, zagrożone marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym, wymagające wsparcia odpowiednich instytucji. Dla celów tego programu przyjęto definicję rodziny, o której mowa w art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Według niniejszej ustawy rodzinę określa się, jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające

w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Oznacza to, że rodziną jest każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

VII. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Celem strategicznym Gminnego Programu Wspierania Rodziny we Wschowie na lata 2024-2026 jest stworzenie wielopłaszczyznowego i zintegrowanego systemu wsparcia rodziny w wypełnianiu jej prawidłowych funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Powyższy cel zostanie osiągnięty poprzez realizację poniższych celów operacyjnych, jakie zostały wskazane w tabeli, a te zaś zostaną osiągnięte poprzez realizację określonych zadań.

| Cel operacyjny: Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego i profesjonalnego wsparcia. | | |
|---|--|--|
| Zadania | Wskaźniki | Realizatorzy |
| 1. Zapewnienie rodzinom wymagającym wsparcia pomocy finansowej i rzeczowej – budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin | <ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej - liczba rodzin objętych świadczeniami rodzinnymi - liczba rodzin objętych Kartą Dużej Rodziny - liczba dzieci, którym udzielono pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych, - liczba rodzin objętych świadczeniami alimentacyjnymi - liczba rodzin objętych dodatkami mieszkaniowymi - liczba osób objętych zasiłkami dla bezrobotnych, pracami interwencyjnymi i społeczno-użytecznymi | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • PUP |
| 2. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez wsparcie asystenta rodziny | <ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci wychowujących się w rodzinach współpracujących z asystentem rodziny | <ul style="list-style-type: none"> • OPS |
| 3. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego rodzinom i dzieciom | <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób skierowanych do wsparcia psychologicznego i prawnego - liczba udzielonych porad prawnych, psychologicznych | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • PPP • Placówki oświatowe • PCPR • ZI • GKRPAiPN • Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej • Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonych Przestępstwem |

| | | |
|---|---|---|
| 4. Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin zgodnie z ustawą „Za życiem” | - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego, poradnictwa prawnego - liczba rodzin, którym udzielono jednorazowe świadczenie w ramach zadań z zakresu ustawy „Za życiem” | <ul style="list-style-type: none"> • OPS |
| 5. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcia w formie rodzin wspierających | - liczba zawartych umów z rodzinami wspierającymi - wysokość środków wydanych na ten cel | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • Urząd Miasta i Gminy |
| 6. Tworzenie i prowadzenie grup wsparcia | - liczba grup wsparcia - liczba osób korzystających z grup wsparcia | <ul style="list-style-type: none"> • OPS |
| 7. Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców | - liczba rodzin korzystających z warsztatów dla rodziców | <ul style="list-style-type: none"> • PPP • Urząd Miasta i Gminy |
| 8. Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo - wychowawcze prowadzona przez pracownika socjalnego | - liczba wykonanych prac socjalnych | <ul style="list-style-type: none"> • OPS |
| 9. Monitorowanie środowisk zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny | - liczba monitorowanych środowisk | <ul style="list-style-type: none"> • OPS |
| Cel operacyjny: Wsparcie rodzin z dziećmi w opiece, edukacji i pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej | | |
| Zadania | Wskaźniki | Realizatorzy |
| 1. Wsparcie rodzin w opiece nad dziećmi w wieku do 3 lat | - liczba placówek opieki - liczba opiekunów - liczba dzieci uczęszczających do żłobka | <ul style="list-style-type: none"> • Prywatne żłobki • Urząd Miasta i Gminy |
| 2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży | - liczba uczniów korzystających z zajęć korekcyjno- kompensacyjnych - liczba uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych - liczba uczniów korzystających z zajęć rozwijających | <ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświatowe • PPP |
| 3. Umożliwianie podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny | - liczba szkoleń w których wziął udział asystent rodziny | <ul style="list-style-type: none"> • OPS |

| | | |
|---|--|--|
| 4. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz zapewnienie w nich odpowiedniej liczby miejsc. | - liczba dzieci korzystających z placówki wsparcia dziennego | <ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miasta i Gminy • OPS • PWD |
| 5. Podnoszenie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny | - liczba rozpowszechnionych broszur, ulotek promujących rodzinę i jej prawidłowe funkcjonowanie | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • Urząd Miasta i Gminy |
| 6. Prowadzenie ośrodka kuratorskiego dla nieletnich | - liczba wydanych skierowań - liczba dzieci objętych tą formą wsparcia | <ul style="list-style-type: none"> • ZKSS • Sąd Rejonowy |
| 7. Kierowanie małoletnich do Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapeutycznego | - liczba osób skierowanych do MOS | <ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe |
| 8. Kierowanie małoletnich do Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego | - liczba osób skierowanych do MOW | <ul style="list-style-type: none"> • Sąd Rejonowy |
| 9. Poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego | -liczba rodzin, którym wykonywanie władzy rodzicielskiej poddano nadzorowi kuratora sądowego | <ul style="list-style-type: none"> • ZKSS |
| Cel operacyjny: Zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy | | |
| Zadania | Wskaźniki | Realizatorzy |
| 1.Kierowanie wniosków do sądu o leczenie odwykowe | - liczba złożonych wniosków o leczenie odwykowe - liczba osób, które zobowiązano sądownie do poddania się leczeniu odwykowemu | <ul style="list-style-type: none"> • GKRPAiPN |
| 2. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie ich do podjęcia terapii czy leczenia odwykowego | - liczba monitorowanych środowisk - liczba rodzin motywowanych do terapii - liczba osób objętych obowiązkiem leczenia odwykowego - liczba osób motywowanych do leczenia odwykowego -Liczba osób, które dobrowolnie podjęły leczenie odwykowe | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • KPP • ZKSS • GKRPAiPN |
| 3. Organizacja posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych | - liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych | <ul style="list-style-type: none"> • ZI |
| 4.Uruchamianie i prowadzenie procedur „Niebieskie karty” | - liczba Niebieskich Kart | <ul style="list-style-type: none"> • ZI • OPS • GKRPAiPN |

| | | |
|--|---|--|
| | | <ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświatowe • Służba Zdrowia • KPP |
| 5. Podejmowanie działań korekcyjnych wobec sprawców przemocy domowej | - liczba osób skierowanych do zajęć korekcyjno-edukacyjnych - liczba osób, które ukończyły zajęcia korekcyjno-edukacyjne | <ul style="list-style-type: none"> • ZI • ZKSS • PCPR |
| 6. Izolacja sprawców przemocy domowej w dniu interwencji | - liczba odizolowanych sprawców przemocy | <ul style="list-style-type: none"> • KPP |
| 7. Pomoc dzieciom doznającym przemocy domowej | - liczba dzieci doznających przemocy - liczba wniosków złożonych do sądu o reprezentanta dla dziecka - liczba dzieci, którym przydzielono reprezentanta - liczba wniosków skierowanych do sądu o wgląd w sytuację rodziny - liczba dzieci zabezpieczonych na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej - liczba rodzin, którym ograniczono władzę rodzicielską - liczba rodzin pozbawionych władzy rodzicielskiej - liczba rodzin, którym zawieszono władzę rodzicielską | <ul style="list-style-type: none"> • ZI • OPS • Sąd Rejonowy • ZKSS |
| Cel operacyjny: Wsparcie rodziny w profilaktyce zdrowotnej na rzecz poprawy jakości jej życia | | |
| Zadania | Wskaźniki | Realizatorzy |
| 1. Edukacja i promocja zdrowia jamy ustnej wraz z fluoryzacją kontaktową zębów u dzieci | - liczba dzieci objętych fluoryzacją - ilość zajęć edukacyjnych z zakresu higieny jamy ustnej | <ul style="list-style-type: none"> • Pielęgniarki Podstawowej Opieki Zdrowotnej |
| 2. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej rodziny | - liczba wizyt | <ul style="list-style-type: none"> • Pielęgniarki Podstawowej Opieki Zdrowotnej |
| Cel operacyjny: Wspieranie form organizacji wolnego czasu służącemu umacnianiu więzi rodziny | | |
| Zadania | Wskaźniki | Realizatorzy |
| 1. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży | - liczba dzieci objętych półkoloniami i koloniami | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • PCPR • GKRPAiPN • Urząd Miasta i Gminy |
| 2. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny poprzez | - liczba zorganizowanych imprez na rzecz rodziny | <ul style="list-style-type: none"> • CKiR • Placówki oświatowe • KPP • Straż Miejska |

| | | |
|--|--|---|
| organizowanie festynów, imprez rekreacyjno-sportowych | | <ul style="list-style-type: none"> • Muzeum Ziemi Wschowskiej • Biblioteka Publiczna • PPP |
| Cel operacyjny: Tworzenie systemu wspierania rodziny i jej reintegracja. | | |
| Zadania | Wskaźniki | • Realizatorzy |
| 1. Uczestnictwo asystenta rodziny lub pracowników socjalnych w okresowych ocenach dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej | - liczba posiedzeń okresowych, w których uczestniczyli pracownicy socjalni i asystent rodziny | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • PCPR |
| 2. Współpraca asystenta rodziny lub pracownika socjalnego z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w przygotowaniu planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy | - liczba wspólnie przygotowanych planów pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • PCPR |
| 3. Dążenie do utrzymania relacji rodzic -dziecko | - liczba rodzin, które utrzymują kontakt z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • PCPR |
| 4. Tworzenie zespołów do spraw wsparcia rodziny, składających się z osób pracujących na rzecz rodziny. | - liczba rodzin wobec, których utworzono zespół do spraw wsparcia rodziny - liczba tych spotkań | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • Placówki oświatowe • ZKSS • GKRPAiPN • KPP • PPP |
| 5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym | - liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej - wysokość środków wydanych na ten cel | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • Urząd Miasta i Gminy |
| 6. Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających | - liczba zorganizowanych szkoleń | <ul style="list-style-type: none"> • OPS • Urząd Miasta i Gminy |

VIII. ZASOBY PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej działające na terenie Gminy Wschowa, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną są autorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2024-2026.

Autorami programu na poziomie gminy są:

- Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie
- Urząd Miasta i Gminy Wschowa
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii we Wschowie
- Centrum Kultury i Rekreacji we Wschowie
- Muzeum Ziemi Wschowskiej
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wschowie
- Placówki Oświatowe

Autorami programu na poziomie powiatu są:

- Placówki Służby Zdrowia
- Placówki Oświatowe
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie
- Komenda Powiatowa Policja we Wschowie
- Powiatowy Urząd Pracy we Wschowie
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wschowie
- Sąd Rejonowy we Wschowie

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Zakładanym efektem programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dzięki ścisłej współpracy instytucji działających na rzecz dobra rodzin. System powinien opierać się na szybkim i skutecznym przepływie informacji pomiędzy instytucjami oraz na tworzeniu zespołów wspierających rodziny w kryzysie.

Działania zintegrowanego systemu pomocy przyczynić się mają do stworzenia w rodzinach optymalnych warunków dla ich prawidłowego funkcjonowania oraz do poprawy stylu i jakości ich życia. Takie efekty realizacji programu można osiągnąć w szczególności poprzez:

- wzmocnienie więzi rodzinnych
- poprawę funkcjonowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego

- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach,
 - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci oraz rodzin,
 - dążenie do zmniejszenia się negatywnych zachowań pośród dzieci i młodzieży,
 - zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego,
 - efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów
 - zwiększenie kompetencji społecznych rodziców, w szczególności rodzicielskich i opiekuńczo-wychowawczych.
 - wzrost aktywności rodzin oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne i zawodowe.
- Powyższe działania pozwolą również na ograniczenie zjawiska umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i zminimalizowania negatywnych skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

XI. MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 jest Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych pozyskanych od instytucji i podmiotów uczestniczących w jego realizacji. Uzyskane dane umożliwią ocenę stopnia realizacji Programu oraz zasygnalizują nowe kierunki działań niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia.

Przedmiotem ewaluacji w szczególności będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników oraz refleksja nad aspektami, które w przyszłości będą wymagały większej uwagi i modyfikacji.

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Burmistrz przedstawia Radzie Gminy w terminie do 31 marca każdego roku roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z jego realizacją. Formularz sprawozdania stanowi zał. nr 1 do niniejszego programu.

XII. PODSUMOWANIE

W dobie szybko rozwijającej się gospodarki państwo polskie nie zapomina o rodzinie, która jest fundamentem życia społecznego. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest najlepszym tego dowodem. Zakłada ona, bowiem, że pomoc rodzinie naturalnej, która z różnych powodów nie pełni prawidłowo swoich funkcji, jest niezbędna ze względu na dobro jej członków, a umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej jest ostatecznością. W momencie, kiedy dziecko zostaje umieszczone w pieczy zastępczej niezbędne jest podjęcie takich działań, które pozwolą dziecku na szybki powrót do rodziny biologicznej, która jest naturalnym środowiskiem dla jego prawidłowego rozwoju.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Oznacza to, że każda Gmina musi wykorzystać wszelkie możliwości i zasoby w niesieniu pomocy rodzinie, która przeżywa życiowe trudności.

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2024-2026 jest stworzenie optymalnych warunków do opieki i wychowania dzieci w rodzinie naturalnej. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny i naprawczy, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. W sytuacji, kiedy rodzina nie będzie w stanie samodzielnie się z nimi zmierzyć niezbędne będzie wprowadzenie pomocy instytucjonalnej. Niniejszy program zakłada wypracowanie kompleksowego systemu współpracy między instytucjami dążącymi do przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny w społeczeństwie. Efektem działań będzie lepiej funkcjonująca rodzina, która w przyszłości będzie samodzielnie rozwiązywać własne problemy. Stan ten zostanie osiągnięty, gdy rodzina otrzyma kompleksowe, interdyscyplinarne wsparcie przy jednoczesnym wykorzystaniu własnych zasobów. Każda rodzina jest w innej sytuacji, posiada własny potencjał i od tego zależy, jak intensywnego wymaga wsparcia. Dzięki temu oraz przy aktywnej współpracy rodziny założenia płynące z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mają szansę zostać zrealizowane.

Sprawozdanie z realizacji 3 letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2024-2026

| Cel operacyjny: Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego i profesjonalnego wsparcia. | | | | | |
|---|--|-------------|-------------|-------------|--------------|
| Zadania | Wskaźnik | 2024 | 2025 | 2026 | Uwagi |
| 1. Zapewnienie rodzinom wymagającym wsparcia pomocy finansowej i rzeczowej – budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin | - liczba rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej | | | | |
| | - liczba rodzin objętych świadczeniami rodzinnymi | | | | |
| | - liczba rodzin objętych Kartą Dużej Rodziny | | | | |
| | - liczba dzieci, którym udzielono pomocy w formie stypendiów | | | | |
| | - liczba dzieci, którym udzielono pomocy w formie zasiłków szkolnych | | | | |
| | - liczba rodzin objętych świadczeniami alimentacyjnymi | | | | |
| | - liczba rodzin objętych dodatkami mieszkaniowymi | | | | |
| | - liczba osób objętych zasiłkami dla bezrobotnych | | | | |
| | - liczba osób objętych pracami interwencyjnymi | | | | |
| | - liczba osób objętych pracami społeczno-użytecznymi | | | | |

| | | | | | |
|---|--|--|--|--|--|
| 2. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcia poprzez asystenta rodziny | - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny | | | | |
| | - liczba dzieci wychowujących się w rodzinach współpracujących z asystentem rodziny | | | | |
| 3. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego rodzinom i dzieciom | liczba osób skierowanych do wsparcia psychologicznego | | | | |
| | liczba osób skierowanych do wsparcia prawnego | | | | |
| | - liczba udzielonych porad prawnych | | | | |
| | - liczba udzielonych porad psychologicznych | | | | |
| 4. Zapewnienie kompleksowej pomocy i wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin zgodnie z ustawą „Za życiem” | - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny | | | | |
| | - liczba rodzin objętych pracą socjalną | | | | |
| | - liczba rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego | | | | |
| | - liczba rodzin korzystających z poradnictwa prawnego | | | | |
| | -liczba rodzin, którym udzielono jednorazowe świadczenie w ramach zadań z zakresu ustawy „Za życiem” | | | | |
| 5. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcia w formie rodzin wspierających | - liczba zawartych umów z rodzinami wspierającymi | | | | |
| | - wysokość środków wydanych na ten cel | | | | |

| | | | | | |
|--|--|--|--|--|--|
| 6. Tworzenie i prowadzenie grup wsparcia | - liczba grup wsparcia | | | | |
| | - liczba osób korzystających z grup wsparcia | | | | |
| 7. Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodziców | - liczba rodzin korzystających z warsztatów dla rodziców | | | | |
| 8. Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo - wychowawcze prowadzona przez pracownika socjalnego | - liczba wykonanych prac socjalnych | | | | |
| 9. Monitorowanie środowisk zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny | - liczba monitorowanych środowisk | | | | |
| Cel operacyjny: Wsparcie rodzin z dziećmi w opiece, edukacji i pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej | | | | | |
| 1. Wsparcie rodzin w opiece nad dziećmi w wieku do 3 lat | - liczba placówek opieki | | | | |
| | - liczba opiekunów | | | | |
| | - liczba dzieci uczęszczających do żłobka | | | | |
| 2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży | - ilość uczniów korzystających z zajęć korekcyjno- kompensacyjnych | | | | |
| | - ilość uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych | | | | |
| | - ilość uczniów korzystających z zajęć rozwijających | | | | |
| 3. Umożliwianie podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny | - liczba szkoleń w których wziął udział asystent rodziny | | | | |

| | | | | | |
|---|---|--|--|--|--|
| | | | | | |
| 4. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz zapewnienie w nich odpowiedniej liczby miejsc. | - liczba dzieci korzystających z placówki wsparcia dziennego | | | | |
| 5. Podnoszenie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny | - liczba rozpowszechnionych broszur, ulotek promujących rodzinę i jej prawidłowe funkcjonowanie | | | | |
| 6. Prowadzenie ośrodka kuratorskiego dla nieletnich | - liczba wydanych skierowań | | | | |
| | - liczba dzieci objętych tą formą wsparcia | | | | |
| 7. Kierowanie małoletnich do Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapeutycznego | - liczba osób skierowanych do MOS | | | | |
| 8. Kierowanie małoletnich do Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego | - liczba osób skierowanych do MOW | | | | |
| 9. Poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego | -liczba rodzin, którym wykonywanie władzy rodzicielskiej poddano nadzorowi kuratora sądowego | | | | |
| Cel operacyjny: Zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy | | | | | |
| 1.Kierowanie wniosków do sądu o leczenie odwykowe | - liczba złożonych wniosków o leczenie odwykowe | | | | |

| | | | | | |
|---|---|--|--|--|--|
| | - liczba osób, które zobowiązano sędownie do poddania się leczeniu odwykowemu | | | | |
| 2. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie ich do podjęcia terapii czy leczenia odwykowego | - liczba monitorowanych środowisk | | | | |
| | - liczba rodzin motywowanych do terapii | | | | |
| | - liczba osób objętych obowiązkiem leczenia odwykowego | | | | |
| | - liczba osób motywowanych do leczenia odwykowego | | | | |
| | -Liczba osób, które dobrowolnie podjęły leczenie odwykowe | | | | |
| 3. Organizacja posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych | - liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego | | | | |
| | - liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych | | | | |
| 4.Uruchamianie i prowadzenie procedur „Niebieskie karty” | - liczba Niebieskich Kart | | | | |
| 5. Podejmowanie działań korekcyjnych wobec sprawców przemocy domowej | - liczba osób skierowanych do zajęć korekcyjno-edukacyjnych | | | | |
| | - liczba osób, które ukończyły zajęcia korekcyjno-edukacyjne | | | | |
| 6. Izolacja sprawców przemocy domowej w dniu interwencji | - liczba odizolowanych sprawców przemocy | | | | |
| 7. Pomoc dzieciom doznającym przemocy domowej | - liczba dzieci doznających przemocy | | | | |
| | -liczba wniosków złożonych do sądu o reprezentanta dla dziecka | | | | |

| | | | | | |
|---|--|--|--|--|--|
| | - liczba dzieci, którym przydzielono reprezentanta | | | | |
| | - liczba wniosków skierowanych do sądu o wgląd w sytuację rodziny | | | | |
| | - liczba dzieci zabezpieczonych na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej | | | | |
| | - liczba rodzin, którym ograniczono władzę rodzicielską | | | | |
| | - liczba rodzin pozbawionych władzy rodzicielskiej | | | | |
| | - liczba rodzin, którym zawieszono władze rodzicielską | | | | |
| Cel operacyjny: Wsparcie rodziny w profilaktyce zdrowotnej na rzecz poprawy jakości jej życia | | | | | |
| 1. Edukacja i promocja zdrowia jamy ustnej wraz z fluoryzacją kontaktową zębów u dzieci | - liczba dzieci objętych fluoryzacją | | | | |
| | - ilość zajęć edukacyjnych z zakresu higieny jamy ustnej | | | | |
| 2. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej rodziny | - liczba wizyt | | | | |
| Cel operacyjny: Wspieranie form organizacji wolnego czasu służącemu umacnianiu więzi rodziny | | | | | |
| 1. Organizowanie wycieczek letniego dla dzieci i młodzieży | - liczba dzieci objętych półkoloniami i koloniami | | | | |
| 2. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny poprzez organizowanie festynów, imprez rekreacyjno-sportowych | - liczba zorganizowanych imprez na rzecz rodziny | | | | |

| Cel operacyjny: Tworzenie systemu wspierania rodziny i jej reintegracja. | | | | | |
|--|---|--|--|--|--|
| 1. Uczestnictwo asystenta rodziny lub pracowników socjalnych w okresowych ocenach dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej | - liczba posiedzeń okresowych, w których uczestniczyli pracownicy socjalni i asystent rodziny | | | | |
| 2. Współpraca asystenta rodziny lub pracownika socjalnego z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w przygotowaniu planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy | - liczba wspólnie przygotowanych planów pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej | | | | |
| 3. Dążenie do utrzymania relacji rodzic -dziecko | - liczba rodzin, które utrzymują kontakt z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej | | | | |
| 4. Tworzenie zespołów do spraw wsparcia rodziny, składających się z osób pracujących na rzecz rodziny. | - liczba rodzin wobec, których utworzono zespół do spraw wsparcia rodziny | | | | |
| | - liczba tych spotkań | | | | |
| 5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym | - liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej | | | | |
| | - wysokość środków wydanych na ten cel | | | | |
| 6. Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających | - liczba zorganizowanych szkoleń | | | | |

Podsumowanie:

Uzasadnienie

Uchwalenie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wschowa na lata 2024-2026 wynika z zapisów art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.), w myśl którego do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Program ten jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023. Będzie stanowić istotny element polityki lokalnej wobec problemu niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin i który pozostaje w zgodności z misją i wizją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wschowa na lata 2023-2030.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.